VÁRNEGYED

T BUDAVÁRI ÖNKORMÁNYZAT LAPJA, MEGJELENIK KÉTHETENTE, XI. ÉVFOLYAM, 14. SZÁM, 2006. JÚLIUS 21.,

Műgyűjtő a Nap-hegyen

Nemrég jelent meg a Borda Antikvárium legújabb katalógusa, amely Skultéty Csaba Ady-gyűjteményének bemutatásával kezdődik. Relikviák, metszetek és időszaki kiadványok sora ad itt betekintést művelődéstörténetünk múltjába. Az itthon műgyűjtőként is jól ismert publicistának a rendszerváltás tette lehetővé a hazatelepedést. Nap-hegyi lakásában a gyűjteményéről beszélgettünk.

Buda a Duna felől nézve - Schedel Világkrónikájából ismeretlen nürnbergi mester rajza, 1493, részlet (Skultéty gyűjtemény)

Borda Lajos igaz barátom lett. Hogy hol ismerkedtünk meg, nem is tudom. Meghívtam ide hozzám, és amikor elővettük a gyűjtött hungaricumokat és metszeteket azt mondta: ezeket okvetlen ki kell állítani! Az Országos Széchényi Könyvtárban, Pest, Buda és Óbuda egyesítésének 125. évfordulóján, 1998 májusában a könyvnyomtatás kezdetétől a 19. századig terjedő időszakból 125 metszetem került bemutatásra. Borda és felesége, Glória asszony, hallatlanul értékes házaspár. A kultúra szolgálóiként ráfizetéssel adnak ki nekik kedves témájú bibliofil könyveket.

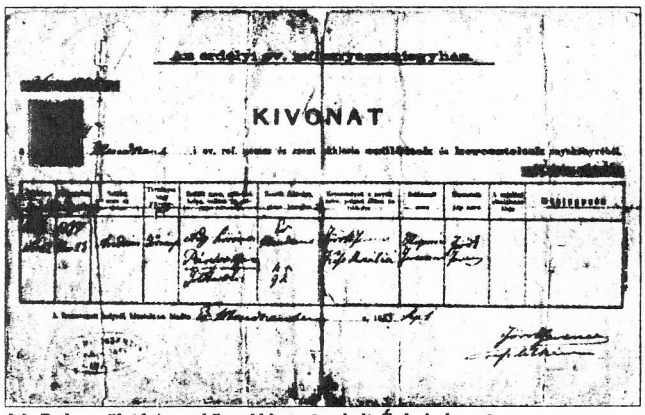
♦ Volt következménye a kiállításának?

Elindult a Borda Antikvárium Műgyűjtő Magyarok kiadványsorozata. Első kötetük, „Pest és Buda régi látképei és egyéb ritkaságok" címmel, a tárlat anyagát mutatta be. Ez a kiadvány a következő évben a Szép magyar könyv kitüntetést kapta. Mintha nekik és ennek a kötetnek köszönhető lenne, hogy a hazai antikváriusok kezdtek súlyt helyezni az igényes kivitelű katalógusok kiadására. A tárlatot megnyitotta Sólyom László, az Alkotmánybíróság elnöke - ma országunk köztársasági elnöke. Az országos és szakmai lapok szinte mindegyike vezető helyen foglalkozott a kiállítással.

♦ Mi indította el a műgyűjtés útján?

Távol éltem a hazámtól és gyakorlatilag meg sem látogathattam. 1951-1983 között a Szabad Európa Rádió magyar adásában hírszerkesztő, majd Ambrus Márton néven nemzetközi politikai kommentátor voltam. Nyilvánvaló volt, az akkori szemlélet szerint: kicsi a lehetősége annak, hogy én valaha hazajuthatok. Viszont a gyökereim azt hiszem mélyek. Münchenben véletlenül egyszer, egy közelben lakó szlovák kollégám mutatott nekem egy 19. századi pozsonyi acélmetszetet. Nem érdekelt különösebben. Másnap mégis betértem Münchenben egy neves antikváriumba és teljesen laikusan kérdeztem, hogy nincs-e valami régi, budapesti anyaguk. Mutattak nekem egy Merián Buda metszetet. Kérdeztem, hogy mibe kerül - ötven márka volt. Hát én ilyenre ennyit nem adok, gondoltam. Ezt követő éjszaka nem aludtam, majd visszamentem, hogy megvegyem. Időközben eladták! Ez indított el a gyűjtés útján és adott később rengeteg értékes órát nekem. Idézném Illyés Gyulának egy nagyon találó mondatát: „A fa a viharokkal szemben a gyökereivel védekezik."

♦ Hogyan alakult ki a gyűjteménye?

Ady Endre születési anyakönyvi kivonata - kelt: Érdmindszenten

Elkezdtem Münchenben aukciókra járni. Ha valahová utaztam, benéztem az antikváriumokba. Lényegében semmit nem bántam meg, amit megvettem, legfeljebb, most utólag, ha valamit nem vettem meg. Egy-egy aukción előfordult, hogy olyan anyag volt, amit sajnáltam, hogy valamely vidéki német könyvtárba kerüljön, ahol azt nem becsülnék, idehaza viszont „igazgyöngy" lenne. Egy magánembernek azonban, aki kizárólag a fizetéséből él, a lehetőségei szűkek. Én a szűk lehetőségeimet kitágítottam. Nem akartam, hogy a nekünk fontos anyagok Lübeckben, Heidelbergben, vagy máshol elfeledve nyugodjanak. Ma is meglévő budai metszeteim közül a legkedvesebb számomra a Hartmann Schedel Világkrónikájából származó. Ez megjelent latinul és németül, a latint megőriztem. Rózsa Györgynek az Akadémia Kiadónál, 1963-ban megjelent könyve (Budapest régi látképei) volt az én bibliám. Amikor a budapesti kiállításom készült, Rózsa György bekérte magához a katalógus kefelenyomatát - bedolgozta kötete 1999-es 2. kiadásának anyagába, amely a frankfurti könyvvásár egyik legrangosabb magyar kiadványa lett. Itt és ekkor Magyarország volt a könyvvásár díszvendége. Rózsa György kötetében felületesen is számolgatva 57 helyen hivatkozik a tárlatom katalógusára. Később a gyűjteménybe bekerült egy-két új dolog, amit már itt vettem. Kamasz koromban - még Késmárkon, német gimnáziumba járva - kezdődő Ady rajongásomat, később férfiúi Ady szeretetemet táplálhatták ezek az Ady relikviák.

♦ Mi lett értékes relikviáinak a sorsa?

Közeli hozzátartozóim körében nincs, akit ez a témakör olyan buzgalommal, odaadással érdekelne, mint engem. De saját érdeklődésem is új témák, irányok felé fordult. Kiállítás, gondos, szakszerű katalógus, mindez költséggel járt. Így ezt a gyűjteményemet a Borda Antikvárium révén eladásra kínáltam fel, vásárlási elsőbbséget adva a közgyűjteményeinknek, akkor is, ha egyelőre nem tudnak fizetni. A Széchényi Könyvtár közölte is következő évi beszámolójában, hogy a Corvin Alapítvány segítségével sikerült a gyűjteményemből 21 tételt megvennie. A többi idővel olyan kezekbe jutott, ahol azt megbecsülik. Ez a gondolat vezetett most, az Ady gyűjteménynél is. Úgy érzem, helyesen cselekedtem. **G. T.**